

Застосування препарату Коензим композитум у хворих із серцевою недостатністю

Б.К. ШАМУГІЯ, Н.М. СИДОРОВА, Л.П. АНТОНЕНКО

Резюме. У статті наведено дані щодо використання комплексних біологічних препаратів для лікування хворих із кардіальною патологією та серцевою недостатністю. На підставі результатів власних досліджень доведено вплив препарату Коензим композитум на показники геометрії лівого шлуночка серця, що є можливим завдяки дії засобу, зокрема метаболічній, антиоксидантній, дезінтоксикаційній, на енергетичний обмін клітини.

Ключові слова: серцева недостатність, комплексні біологічні препарати, енергетичний обмін клітини, геометрія лівого шлуночка серця.

Захворювання серцево-судинної системи, які супроводжуються розвитком серцевої недостатності (СН), є значною проблемою для системи охорони здоров'я, зокрема, зумовлюють значні фінансові втрати держави. Так, за даними В.М. Коваленка та В.М. Корнацького, у країнах із низьким та середнім рівнем доходу хвороби серця, інсульт і цукровий діабет призводять до зменшення ВВП країни на 1–5% внаслідок передчасної смерті людей працездатного віку [1]. За даними Всесвітньої ліги серця, Україна посідає одне з перших місць серед країн Європи за рівнем смертності від хвороб серцево-судинної системи: більше половини всіх випадків смерті та третина причин інвалідності [1], при цьому за останні 25 років поширеність цих хвороб серед населення України зросла утричі, а рівень смертності – на 45%.

Існує проблема лікування хворих із кардіальною патологією та СН. Призначення декількох препаратів призводить до зменшення прихильності хворого до лікування, пацієнти зазвичай відмовляються від модифікації способу життя, усунення чинників ризику, на які можна впливати, не взаємодіють із лікарем. У деяких випадках терапію обмежує побічна дія препарату, який застосовують при СН. Але суттєвою проблемою є те, що традиційні препарати, використовувані у лікуванні, не враховують тонкі патогенетичні механізми порушень, які при розвитку СН відбуваються на клітинному рівні. Відтак, втрачається можливість ефективного впливу на початкових етапах структурних і функціональних змін у кардіоміоцитах.

Було здійснено декілька спроб використання традиційних препаратів як метаболічної терапії, зокрема триметазидину та мельдонію дигідрату, які впливають на клітинний метаболізм вільних жирних кислот. Але ці

ліки пригнічують лише один процес у клітині, при цьому немає впевненості у повному збереженні її структури та функції. Відомо, що Європейським агентством з лікарських засобів значно обмежено показання та розширено протипоказання до застосування єдиного зареєстрованого в Україні та визнаного у світі лікарського засобу метаболічної терапії – триметазидину внаслідок його несприятливого впливу на центральну нервову систему [2]. Таким чином, зараз відсутні препарати загальноприйнятої терапії, які б покращували умови метаболізму клітини, зокрема кардіоміоциту, завдяки більш широкому впливу та були б безпечними при використанні у людини. Таку можливість надають комплексні біологічні препарати (КБП), які усувають блокаду ферментів, вітамінів, мікроелементів під час метаболічних реакцій [3]. До таких препаратів належить КБП Коензим композитум («Біологіше Хайльмиттель Хеель Гмбх», Німеччина) [4, 5].

Застосування препарату, який може забезпечувати оптимальний метаболізм клітини, зокрема кардіоміоциту, як в нормальних умовах, так і при патологічних станах, зокрема при ішемії, може покращити якість життя хворого, зменшити кількість госпіталізацій і фінансові витрати системи охорони здоров'я. Особливе значення має той факт, що Коензим композитум впливає не лише на кардіоміоцити, а й на всі клітини організму, що має надзвичайне значення саме при розвитку синдрому СН, коли страждають всі органи та системи через дефіцит кисню внаслідок обумовленої недостатністю кровообігу гіпоксії. Таким чином, завдяки використанню препарату із впливом на клітинний метаболізм можливий захист організму від таких наслідків системної гіпоксії, як нефросклероз, енцефалопатія, гепатопатія, трофічні порушення кінцівок тощо.

Ефективність КБП Коензим композитум у лікуванні хворих із кардіальною патологією було продемонстровано у низці досліджень. Зокрема, у завершеному нещодавно аналізі дослідження, присвяченого вивченню впливу антигомотоксичних препаратів на геометрію лівого шлуночка серця (ЛШ) у хворих з артеріальною гіпертензією та СН, вивчали вплив КБП Убіхінон композитум, Коензим композитум та Ангіо-ін'ель; загальна кількість учасників обстеження становила 110 осіб [6]. У цій роботі показано, що у групі хворих з артеріальною гіпертензією та СН, які додатково до традиційної терапії отримували Коензим композитум, спостерігали зменшення середньої величини кінцевого діастолічного індексу порівняно з вихідним показником на 10% ($p < 0,05$), індексу сферичності в діастолу – на 5,9% ($p < 0,05$) та збільшення індексу відносної товщини стінок ЛШ на 10% ($p < 0,01$), що призвело до зменшення міокардіального стресу. Результатом означених змін стало не тільки підвищення скоротливості ЛШ за даними показника інтегрального систолічного індексу ремоделювання,

середня величина якого збільшилась на 6,2% ($p < 0,05$), але й забезпечення умови для оптимізації діастолічного наповнення (середня величина кінцево-діастолічного напруження стінок ЛШ зменшилась на тлі терапії на 10%, $p < 0,01$). Таким чином, застосування препарату Коензим композитум (2,2 мл в/м 2 рази на тиждень) протягом 2 міс. терапії призводило до зменшення лінійних та об'ємних показників ЛШ, що при збереженні маси його міокарда та товщини стінок призводило до зменшення міокардіального стресу, оптимізувало його скоротливість та еліптичність. Зазначені зміни створюють основу для подальшого покращання систолічної та діастолічної дисфункції ЛШ у хворих з артеріальною гіпертензією та СН.

У більш ранній роботі показано дію препаратів, зданих впливати на блокаду ферментів, вітамінів, мікроелементів під час метаболічних реакцій, на функціональний стан ЛШ та правого шлуночка серця у хворих із метаболічним синдромом [7].

Препарат Коензим композитум містить: проміжні каталізатори циклу Кребса (аконітову кислоту, лимонну кислоту, фумарову кислоту, альфа-кетоглутарну (2-оксигітарну) кислоту, рацемічну DL-яблучну кислоту, бурштинову кислоту, *Barium oxalsuccinicum*, *Natrium oxalaceticum*, *Natrium rugiviscum*), аденозин-5-трифосфат динатрієву сіль, цистеїн, коферменти (Coenzymum A, альфа-ліпоеву кислоту), компоненти рослинного походження (буряк звичайний червоний, всю свіжу квітучу рослину прострілу лугового), компоненти мінерального походження (*Sulphur*, *Manganum phosphoricum*, *Magnesium oroticum*, *Cerium oxalicum*, *Hepar sulphur*).

Препарат Коензим композитум має такі показання: хронічні захворювання різної етіології та локалізації; реконвалесценція після інфекційних захворювань, фізичного та психологічного виснаження; гіповітаміноз. При підшкірному, внутрішньошкірному введенні препарату можливе відчуття печіння та болю у місці введення. З обережністю слід призначати препарат хворим із підвищеною чутливістю до вітаміну В₁.

Препарат Коензим композитум випускають в ампулах 2,2 мл розчину для ін'єкцій, зазвичай його вводять внутрішньом'язово 2,2 мл двічі на тиждень. Курс лікування триває від декількох тижнів (зазвичай 5 тижнів), можливе тривале лікування за ознак виснаження хворого, виражених симптомів СН. За особливими показаннями можливе введення внутрішньовенно. Припустиме введення препарату Коензим композитум в одному шприці з іншим КБП, якщо таке призначення зробив лікуючий лікар. Слід завжди консультиватись з лікуючим лікарем щодо можливості одночасного введення препарату Коензим композитум з іншим КБП та режиму його введення у кожному окремому випадку.

Висновки

Препарат Коензим композитум має метаболічну, антиоксидантну, дезінтоксикаційну дію. Він впливає на гіпоксію клітин, недостатнє утворення НАД та НАДФ, корегує обмін клітин при превалюванні гліколізу над аеробним окисленням. Коензим композитум посилює дію алопатичних та органотропних комплексних біологічних препаратів, призначених для лікування кардіальної патології з клінічними проявами серцевої недостатності. Застосування препарату Коензим композитум у хворих із застійною серцевою недостатністю додатково до загальноприйнятої терапії, зокрема при комбінації з іншими комплексними біологічними препаратами, дозволяє підвищити ефективність лікування, якість життя хворих та зменшити кількість госпіталізацій.

Завдяки здатності справляти метаболічну дію та впливати на показники внутрішньосерцевої гемодинаміки препарат Коензим композитум можна віднести до засобів патогенетичної терапії при кардіальній патології з клінічними проявами серцевої недостатності.

Відповідно до даних доказової бази комплексного біологічного препарату Коензим композитум та обґрунтування його використання з фізіологічної точки зору, Українським центром наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи навесні 2013 р. дано дозвіл на публікацію інформаційного листа Міністерства охорони здоров'я «Застосування комплексного засобу біорегуляційної корекції у хворих на кардіальну патологію з серцевою недостатністю».

Література

1. Динаміка стану здоров'я народу України та регіональні особливості. Аналітично-статистичний посібник / під ред. В.М. Коваленка та В.М. Корнацького. – К., 2012. – 212 с.
2. European Medicines Agency recommends restricting use of trimetazidine-containing medicines: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/medicines/human/public_health_alerts/2012/06/human_pharm_detail_000063.jsp&mid=WC0b01ac058001d126 [Переглянуто 21.03.2013]
3. Шамугія Б.К. Основы патогенетической биорегуляционной терапии / Б.К. Шамугія, В.Г. Клименко // *Therapia*. – 2012. – № 12. – С. 72–74.
4. Комплексные антигемотоксические препараты. Справочник, 2-е издание, переработанное и дополненное. – К., 2004. – 279 с.
5. Сидорова Н.М. Методичні рекомендації МОЗ України «Терапія хронічних форм ішемічної хвороби серця з позицій гомотоксикології» / Н.М. Сидорова, Л.Л. Сидорова, Б.К. Шамугія // Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи, 2005. – 24 с.
6. Сидорова Н.Н. Влияние антигемотоксических препаратов на геометрию левого желудочка / Н.Н. Сидорова, Б.К. Шамугія // *Сучасні аспекти військової медицини. Збірник наукових праць ГВКГ МО України. Випуск 12.* – К., 2007. – С. 235–239.

7. Влияние препаратов Coenzyme Compositum и Ubichinon Compositum на функциональное состояние левого и правого желудочков сердца у больных «метаболическим синдромом X» / Л.Л. Сидорова и др. // Биологическая терапия. – 2001. – № 2. – С. 10–14.

Применение препарата Коэнзим композитум у больных с сердечной недостаточностью

Б.К. ШАМУГИЯ, Н.Н. СИДОРОВА, Л.П. АНТОНЕНКО

Резюме. В статье представлены данные относительно применения комплексных биологических препаратов для лечения больных с кардиальной патологией и сердечной недостаточностью. На основании результатов собственных исследований отмечено влияние препарата Коэнзим композитум на показатели геометрии левого желудочка сердца, что возможно благодаря его воздействию, в частности метаболическому, антиоксидантному и дезинтоксикационному, на энергетический обмен клетки.

Ключевые слова: сердечная недостаточность, комплексные биологические препараты, энергетический обмен клетки, геометрия левого желудочка сердца.

Usage of Coenzyme Compositum medication in patients with heart failure

**B.C. SHAMUHIYA, N.N. SYDOROVA,
L.L. SYDOROVA, L.P. ANTONENKO**

Summary. In the article, data related to the complex biological agents usage for treating patients with cardiac pathology and heart failure were presented, particularly Coenzyme compositum ability to influence left ventricular geometry parameters was demonstrated (based on our own study results) according to effect on cellular energy metabolism, especially metabolic, antioxidant, desintoxicated actions of this agent.

Keywords: heart failure, complex biological agents, cellular energy metabolism, left ventricular geometry.